

**TURYSTYKA ZDROWOTNA
PROBLEMY EKONOMICZNE
I SPOŁECZNE**

**WYŻSZA SZKOŁA TURYSTYKI I JĘZYKÓW OBCYCH
W WARSZAWIE**

**TURYSTYKA ZDROWOTNA
PROBLEMY EKONOMICZNE
I SPOŁECZNE**

**REDAKCJA NAUKOWA
DANUTA CZEKAJ**

Warszawa 2018

Praca powstała i została opublikowana w dużej części dzięki środkom finansowym przeznaczonym przez Panią mgr Jadwigę Moroz, Kanclerza WSTiJO, z grantu wewnętrznego na badania naukowe Uczelni

© Copyright by Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych, Warszawa 2018
ISBN 978-83-941596-2-7

Recenzenci:

prof. n. dr hab. Barbara Gołębowska

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

dr Marzena Kacprzak

Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie

Redakcja: Elwira Zapałowska

Projekt okładki, skład: LIBRON

Wydawnictwo

Wyższa Szkoła Turystyki i Języków Obcych

Al. Prymasa Tysiąclecia 38

01-242 Warszawa

tel. (22) 855-47-58

e-mail: dziekanat@wstijo.edu.pl

www.wstijo.edu.pl

SPIS TREŚCI

WSTĘP	7
-------	---

ROZDZIAŁ I ZNACZENIE TURYSTYKI ZDROWOTNEJ NA RYNKU USŁUG TURYSTYCZNYCH

ALEKSANDER PANASIUK KONCEPCJA PRODUKTU TURYSTYKI ZDROWOTNEJ	11
DANUTA CZEKAJ KLASTRY JAKO DETERMINANTA INTELIGENTNEGO ROZWOJU TURYSTYKI ZDROWOTNEJ	31

ROZDZIAŁ II WYBRANE ASPEKTY LECZNICTWA UZDROWISKOWEGO

BOLESŁAW IWAN TRADYCYJNE I NOWOCZESNE METODY LECZENIA W SANATORIUM MARCONI W BUSKU-ZDROJU ORAZ ICH OCENA W OPINIACH KURACJUSZY	61
IZABELA CICHOCKA, JAN KRUPA BADANIE OPINII KURACJUSZY UZDROWISKA HORYNIEC-ZDRÓJ W ZAKRESIE JAKOŚCI USŁUG	81
HALINA MAKAŁA ŻYWIENIE W LECZNICTWIE UZDROWISKOWYM	99

ROZDZIAŁ III PRZESTRZENNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU TURYSTYKI MEDYCZNEJ

ANNA BIAŁK-WOLF REGION ZDROWIA JAKO DESTYNACJA TURYSTYKI MEDYCZNEJ	119
MAGDALENA RUTKOWSKA RYNEK TURYSTYKI MEDYCZNEJ W POLSCE I W WYBRANYCH KRAJACH EUROPEJSKICH	131

ROZDZIAŁ IV
SPOŁECZNO-KULTUROWE KONTEKSTY
TURYSTYKI ZDROWOTNEJ

ADAM KARWACKI

SPOŁECZNO-KULTUROWY WYMIAR CZYNNOŚCI CZASU WOLNEGO
MŁODZIEŻY A ZDROWIE

149

PAWEŁ JANAS

KOPALNIA SOLI W BOCHNI – KŁOPOTLIWE DZIEDZICTWO
CZY SZANSA ROZWOJU TURYSTYKI?

169

WSTĘP

Turystyka zdrowotna staje się obecnie ważnym segmentem światowego rynku turystycznego. W drugiej dekadzie XXI w. obserwuje się liczne zmiany w zakresie turystyki zdrowotnej w Europie i w naszym kraju. Pokazuje to między innymi dynamika wzrostu wydatków na wyjazdy związane z turystyką uzdrowiskową, wellness i spa oraz turystyką medyczną w Polsce. Rosnący popyt na usługi turystyki zdrowotnej świadczy o preferowaniu prozdrowotnych motywów podróży turystycznych. O wyborze destynacji turystycznej coraz częściej decyduje chęć łączenia wypoczynku z możliwością poprawy stanu zdrowia fizycznego i psychicznego. Prozdrowotne motywy wyjazdów turystycznych będą miały zatem duży wpływ na rozwój przedsiębiorczości związanej z obsługą konsumentów usług turystyki zdrowotnej. Za ważne czynniki rozwoju usług uzdrowiskowych, medycznych i odnowy biologicznej, w świetle zachodzących zmian na rynku usług turystycznych, można uznać między innymi: wzrost prozdrowotnej świadomości społeczeństwa, nowoczesne koncepcje zarządzania, kapitał ludzki, kapitał intelektualny, procesy prywatyzacyjne, inicjatywy podejmowane na rzecz ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz promocję zdrowia jako cennej wartości.

W tomie przekazanym do rąk czytelników autorzy zamieścili efekty wieloletnich badań i przemyśleń znajdujących się w kręgu problemów ekonomicznych, społecznych i kulturowych dotyczących turystyki zdrowotnej. Poszczególne części publikacji odnoszą się do znaczenia turystyki zdrowotnej na rynku usług turystycznych, wybranych aspektów lecznictwa uzdrowiskowego, przestrzennego uwarunkowania rozwoju turystyki medycznej oraz społeczno-kulturowych kontekstów turystyki zdrowotnej.

Pierwszą części monografii otwiera praca Aleksandra Panasiuka, *Koncepcja produktu turystyki zdrowotnej*. Autor określa turystykę zdrowotną w ujęciu terminologicznym i klasyfikacyjnym oraz opisuje strukturę produktu turystyki zdrowotnej poprzez wyodrębnienie produktów cząstkowych: turystyki medycznej i uzdrowiskowej, a także wellness i spa. W rozdziale poświęconym znaczeniu turystyki zdrowotnej na rynku usług turystycznych znalazły się również rozważania Danuty Czekaj pt. *Klastry jako determinanta inteligentnego rozwoju turystyki zdrowotnej*. Artykuł obejmuje badania na temat znaczenia klastrów w rozwoju turystyki zdrowotnej jako inteligentnej specjalizacji regionu.

Wybrane aspekty lecznictwa uzdrowiskowego zamieszczone w drugiej części publikacji obejmują analizy Bolesława Iwana, *Tradycyjne i nowoczesne metody leczenia w sanatorium Marconi w Busku-Zdroju oraz ich ocena w opiniach kuracjuszy*, Izabeli Cichockiej i Jana Krupy, *Badanie opinii kuracjuszy uzdrowiska Horyniec-Zdrój w zakresie jakości usług*, oraz Haliny Makały, *Żywnienie w lecznictwie w uzdrowiskach*. Autorzy

podkreślają znaczenie metod leczenia, jakości usług prozdrowotnych oraz żywienia w lecznictwie uzdrowiskowym na przykładzie polskich uzdrowisk.

Na kolejną część opracowania, dotyczącą przestrzennych uwarunkowań rozwoju turystyki medycznej, składają się rozważania Anny Białk-Wolf, *Region zdrowia jako destynacja turystyki medycznej*, oraz Magdaleny Rutkowskiej, *Rynek turystyki medycznej w Polsce i w wybranych krajach europejskich*. Teksty odnoszą się do problemów ekonomicznych turystyki medycznej w przestrzeni krajów Unii Europejskiej.

Monografię zamykają prace na temat społeczno-kulturowych problemów turystyki zdrowotnej: Adama Karwackiego, *Społeczno-kulturowy wymiar czynności czasu wolnego młodzieży a zdrowie*, oraz Pawła Janasa, *Kopalnia soli w Bochni – kłopotliwe dziedzictwo, czy szansa rozwoju turystyki?* Autorzy koncentrują się na determinantach mających diametralne znaczenie w kształtowaniu się postaw prozdrowotnych.

Na tom *Turystyka zdrowotna. Problemy ekonomiczne i społeczne* składają się teksty zarówno wybitnych znawców turystyki zdrowotnej, jak i badaczy rozpoczynających działania w tej dziedzinie. Powstała ona z myślą o środowisku naukowym, praktykach mających doświadczenie w sektorze turystyki zdrowotnej oraz jako cenny materiał dydaktyczny, przeznaczony dla studentów zainteresowanych kształceniem w tym obszarze turystyki. Zaprezentowane wyniki badań, a także odniesienia do najnowszych koncepcji zmian w obszarze usług turystyki zdrowotnej mogą stanowić materiał do dalszych rozważań w tej dziedzinie.

Jadwiga Moroz
Kancelarz WSTiJO

Danuta Czekaj